

PETER MALBERG

»Thummelumsen«

Filmen og Teaterstykket

„Thummelumsen“ er en Filmatisering af *Gustav Wieds* Komedie af samme Navn og hans Roman „Livsens Ondskab“. Filmmanuskriptet er skrevet af *Fleming Lyng*e. Han har naturligvis maattet forbeholde sig en vis Frihed til at opbygge Handlingen efter Filmens Krav. Filmen skildrer iøvrigt ligesom Teaterstykket den lille Provinsbys Milieu, dens snurrige Typer, dens Sladder og Misundelse.

Gustav Wieds Roman „Livsens Ondskab“ udkom i 1899. Han benyttede Stoffet til Komedien „Thummelumsen“, der fik Premiére paa Folketeatret den 22. Februar 1901. Den gjorde stor Lykke og har i Aarenes Løb været opført mange Gange baade i København og Provinsen.

Vi gengiver her *Berlingske Tidendes* Anmeldelse af Premiéren:

„Folketeatret opførte iaftes første Gang Hr. *Gustav Wieds* Komedie i 5 Billeder, „Thummelumsen“, der er en Dramatisering af Forfatterens for et Par Aar siden udkomne Roman „Livsens Ondskab“, Billeder fra Gammelkjøbing. Ved Hjælp af en fortræffelig Udførelse, især for Hovedrollens Vedkommende, Thummelumsen, der spillede af Hr. *Wulff*, viste det sig, at Romanens mange komiske Situationer og lystige Indfald med ikke ringe Held havde ladet sig overføre til Scenen, og Stykket fulgtes helt igennem med stor Munterhed og stærkt Bifald fra Tilskuerpladsen. Efter Tæppets Fald for sidste Akt kulminerede Stemningen i en fem, seks Fremkaldelser af de Agerende. Teatret havde alt udsolgt.“

Længere var en Teateranmeldelse dengang ikke i *Berlingske Tidende*!

Af *Politikens* Anmeldelse citerer vi:

„Et af Teatrets yngre Medlemmer, Hr. *Emil Wulff*, traadte endogsaa pludselig frem i første Plan som komisk Skuespiller. Han gav Thomsen med rig Fantasi og sikker Beherskelse af Stoffet. Man fik et levende og overmaade komisk Billede af denne sølle „Idealist“, som i en Art overtroisk Fortumlethed sætter hele sin Tilværelse ind paa et i Virkeligheden intetsigende Maal. Stor Jubel vakte ogsaa Frk. *Sigrid Andersen* (nuværende Fru *Sigrid Neiiendam*) som *Wulfdine* og *Toldkontrollør Knagsted*, spillet virkningsfuldt af Hr. *Emil Helsingreen*. Hr. *Kolling* var sikker og solid som *Wulfdines* Fader, Hr. *Dorph-Petersen* en snurrig Menneske-Mortensen. Folketeatret fik saaledes med Ære den store Sukces, hvorpaa det længe har ventet,“ slutter Anmeldelsen, der var skrevet af *Ove Rode*.

Fleming Lyng.

A/S NORDISK FILMS KOMPAGNI

præsenterer

Peter Malberg

i

Thummelumsen

Manuskript:

FLEMING LYNGE

Efter *Gustav Wieds* „Livsens Ondskab“ og „Thummelumsen“

Iscenesættelse:

EMANUEL GREGERS

Musik:

KAI NORMANN ANDERSEN

Orkestret dirigeret af

TEDDY PETERSEN

Fotograf:

VALD. CHRISTENSEN

Tone:

HENNING O. PETERSEN

Tonesystem: Petersen & Poulsen

Dekorationer:

L. MATHIESEN og CHR. HANSEN

Interiørs og Kostumer:

SØREN og INGER BJARNE

Produktion og Udlejning:

A/S NORDISK FILMS KOMPAGNI

Personerne

Karen Thomsen, Enke, Garn- og Lingerihandlerske	<i>Anna Henriques Nielsen</i>
Emanuel, hendes Søn, kaldet „Thummelumsen“	<i>Peter Malberg</i>
Jacob Henriksen, hendes Broder, Skolelærer	<i>Sigurd Langberg</i>
Wulfdine, hans Datter	<i>Lis Smed</i>
Knud Rørbye, Adjunkt	<i>Hans Kurt</i>
Clausen, Overlærer	<i>Richard Christensen</i>
Knagsted, Toldkontrollør	<i>Axel Frische</i>
Heilbunth, Redaktør	<i>Valdemar Møller</i>
Fru Heilbunth	<i>Marie Niedermann</i>
Ingelil, deres Datter	<i>Inger Stender</i>
Lassen, Sagfører	<i>Aage Redal</i>
Fru Lassen	<i>Helga Frier</i>
Frk. Reiersen	<i>Petrine Sonne</i>
Konsul Eriksen	<i>Carl Viggo Meincke</i>
Fabrikejær Røssel	<i>Harald Holst</i>
Enkefru Svendsen	<i>Gerda Madsen</i>
Mads Mortensen, Karl paa Møllegaarden .	<i>Aage Foss</i>
Fru Oppermann, Boghandlerske	<i>Aase Engelhardt</i>
Hansen, Hotelvært	<i>Paul Holck Hofmann</i>
Cornelius, Gaardejer	<i>Henry Nielsen</i>
Engeline } Tjenestepiger {	<i>Elga Olga-Svendsen</i>
Rikke }	<i>Lillian Forum Hansen</i>
Grev Rosenkalk til Lindenberg	<i>Karl Jørgensen</i>
Grevinden	<i>Katy Valentin</i>
Godsejer Lunding	<i>Viggo Wiehe</i>
En Tjener	<i>Bruno Tyron</i>

„Far vilde ha', jeg skulde komme paa Søndagsbesøg, men jeg sa'e, jeg kunde ikke faa fri
.... jeg vilde hellere med dig!“

Handlingen

foregaar i den lille idylliske Provinsby Gammelkøbing, der ligger et eller andet Sted i Danmark. En af Byens mest kendte Skikkelser er den snurrige *Emanuel Thomsen*, kaldet „Thummelumsen“, hvis Moder er Enke og har en beskedent Garn- og Lingerihandel.

Thummelumsen er en Slider og en Stræber. Det er hans Livsmaal at faa Møllegaarden, som engang har været i Familiens Eje, tilbage. I de 15 Aar, der er forløbet, siden de mistede Gaarden, har han slidt og slæbt, spinket og sparet og lagt hver Skilling til Side. Han driver Handel med Frimærker, gaar Byærinder og paatager sig tilmed det nedværdigende Hverv som Tjener i „Ædedolkenes Klub“, blot for at skrabe Penge sammen. Han har to mærkelige Dyr, den affældige Hane „Mortensen“ og Katten „Knors“, som han i sin Tid har taget med sig fra Gaarden, og som han plejer med rørende Omhu uden at bekymre sig om Folks spottende Bemærkninger.

I Nabohuset bor *Enkefru Mortensen*, Moder til fem Børn. Hun kunde godt tænke sig at blive gift paa ny, og hun har et godt Øje til Thomsen. Ganske vist er han ikke nogen Adonis, men hvad gør det, at han er lidt skævsuldret, naar han er saa fuld af Energi. Det var netop *det*, Svendsen manglede!

Thummelumsens Moder og hans Morbroder, den brave gamle Skolelærer *Jacob Henriksen* fra en nærliggende Landsby, har helt andre Planer. Det er deres Haab, at der engang skal blive et Par af Emanuel og Jacobs Datter, den lille søde *Wulfdine*.

Men *Wulfdine* er vildt forelsket i sin Barndomskammerat, Lærer *Knud Rørbye*, en Søn af Smeden derhjemme i Landsbyen. Hun er blevet Tjenestepige hos Fru Svendsen, nærmest fordi hendes Fader og Fru Thomsen regner med, at Kærligheden mellem Fætter og Kusine nok skal spire, naar de har Lejlighed til at ses hver Dag. De har ingen Anelse om, at *Wulfdine* forlængst har skænket sit Hjerte og alt, hvad hun ellers ejer, til den unge *Knud Rørbye*. De to unge nyder deres Kærlighedslykke i fulde Drag. *Knud* taler dog aldrig om Ægteskab.

En af Gammelkøbings mest særprægede Personligheder er Toldkontrollør *Knagsted*, kaldet „Livsens Ondskab“, fordi han er en Paradoksmager, som ynder at forskrække Borgerskabet med sine dristige Bemærkninger. Han synes, det vilde være Synd, hvis *Thummelumsen* fik sin Fædrengaard tilbage. Saa vilde Manden jo ikke have noget Livsmaal mere! *Knagsteds Ven*, Overlærer *Clausen*, deler dog ikke denne Opfattelse. De to Venner, Spotteren *Knagsted* og den milde, varmhjertede Overlærer, er i det hele taget uenige om mange Ting, hvilket dog ikke gør Skaar i deres Venskab.

Bal i Gammelkøbings Borgerforening.

„Man har jo osse lidt til fælles Bedste . . . og man er jo en Mand! . . . De sa'e, De savnede en Mand!“

Men Skæbnen kan, som *Knagsted* udtrykker sig, „ikke dy sig“. En skønne Dag vinder *Thummelumsen* 12,500 Kroner i Lotteriet. Nu kunde han købe *Møllegaarden*, men han giver sig Tid. Han nyder sin Triumf. Der sker en Forvandling med ham. Han har hidtil været sær og vranten, herset med Moderen. „Ens Fornedrelsestilstand er til Ende,“ siger han. „Fra Dags Dato vil En være god mod alle Mennesker!“

Foreløbig er han optaget af at „kaessere“ sin Kusine. Det vilde jo være rart at faa en Kone paa Gaarden! *Wulfdine* giver efter for Faderens Ønske, hun bryder om end med tungt Hjerte med *Knud Rørbye*, som forresten er ved at blive indfanget af Redaktør *Heilbunths* smukke og kokette Datter, Frøken *Ingelil*.

Thummelumsen er blevet Medlem af den fine Borgerforening, og en Fests-aften beslutter han i sin lykkelige, overmodige Stemning at købe Gaarden med det samme. Han mener, at det vil dupere Borgerskabet, som han inderst inde foragter, at han vil blive Nabo til Grev *Rosenkalk*, hvis Frue han til alles maaløse Forbavselse netop har danset en Hopsa med.

Men just som han befinder sig paa Lykkens Tinde, oplever han sit Livs største Skuffelse, da han faar at vide, at Gaarden er solgt til en anden!

Knagsted fortæller sin Ven *Clausen*, at det var ham, der stod bag dette Køb. Han har arvet 10,000 Kroner efter en af sine Venner i *Ædedolkenes Klub*, Konsul *Eriksen*, kaldet „Luksusbugen“ paa Grund af sin omfangsrige Mave, og

han har laant Fru Svendsen disse Penge, for at *hun* kunde købe Møllegaarden. Efter Clausens Mening er det en Nederdrægtighed, da Knagsted jo ved, at Emanuel Thomsens Livsdrøm dermed er knust.

Det viser sig imidlertid, at der ligger en god Hensigt bag Knagsteds tilsyneladende Ondskab. Thummelumsen er saa opsat paa at blive Ejer af Møllegaarden, at han ikke tager Hensyn til noget. Han bryder med Wulfdine og gifter sig med Fru Svendsen.

„Livsens Ondskab“ har iøvrigt haft Lejlighed til at give Knud Rørbye en kraftig Salut, saa at den unge Mand faar Øjnene op for, at Wulfdine er den rigtige for ham. Knagsted har paa en vis Maade spillet Vorherre og gjort alle Parter lykkelige. Fru Svendsen har faaet en Mand, Thummelumsen er endelig blevet Ejer af sin Fædrengaard, og Wulfdine forenes med sin Lærer.

Da Overlærer Clausen ser dette Resultat af Knagsteds „Ondskab“, bliver de atter gode Venner. Han ved, at Vennen egentlig havde tænkt paa at bruge de 10,000 Kroner til en Rejse.

„Du ofrede din Rejse — dit Livs største Oplevelse!“ siger han til Knagsted. „Du har alligevel det vigtigste af alt — *Hjerte!*“

Med et lunt Blink svarer „Livsens Ondskab“:

„Jeg fik en større Oplevelse. Jeg fik Lov til at spille *Vorherre* for sølle 10,000 Kroner! Det er billigt, Clausen!“

„Du har alligevel det vigtigste af alt, Knagsted *Hjerte!*“

Peter Malberg fortæller om den virkelige Thummelumsen.

DET er vist almindelig kendt, at Gustav Wied har bygget Figuren Thummelumsen over levende Model. I Roskilde, hvor Forfatteren boede, var der en Antikvitetshandler *Mellerup*, som nu forlængst er død, og det var ham, Gustav Wied benyttede som Model.

Peter Malberg, Filmens Thummelumsen, har kendt *Mellerup*, og han fortæller:

„I min Ungdom turnerede jeg i Provinsen, og naar jeg kom til Ros-

kilde, besøgte jeg altid *Mellerup* i hans lille Forretning. Det var en blandet Handel med Cigarer og Trikotage. Desuden havde han Antikviteter til Salg. *Mellerup* var ugift og boede sammen med sin Mor og en ligeledes ugift Søster. Han var en lille, skævskuldret Mand, en bred, firskaaren Krop paa et Par tynde Ben. I det hele taget en pudsigt Fremtoning og ikke saa lidt af en Original. Hans Gang var meget ejendommeligt, han gik sidelæns — „krab-

bede“ 'g hen ad Gaden, som Gustav Wied rammende udtrykker det.

Naar man spurgte ham om noget, svarede han som Regel ikke lige straks. Han tog sig først en Tur gennem Butikken og ud i Baglokalet, som om han maatte tænke nøje over Sagen. Omsider

kom han tilbage, tog Brillerne af, kiggede med sit mærkelige sky Blik paa den Besøgende og besvarede saa Spørgsmaalet.

Men det var ikke altid, det passede ham at tale med nogen, og saa var han ikke til at slaa et Ord af! Enkelte Mennesker fattede han dog Fortrolighed til, og overfor dem kunde han være helt livlig. Han var fuld

af Humor, kunde komme med muntre Bemærkninger, der ofte røbede en skarp Iagttagelsesevne. Ved saadanne Lejligheder lyste et venligt, lidt genert Smil paa hans Ansigt.

Mellerup havde tillige en Ejenommelighed, som Gustav Wied har benyttet i „Livsens Ondskab“ og „Thummelumsen“ — han sagde aldrig „jeg“, men altid „En“ eller „man“. Naar han havde været en Tur i Byen, raabte han altid ind i

Peter Malberg — uden Maskering.

Baglokalet til Moderen eller Søsteren: „Det er En selv!“ Det faldt ham ikke ind at sige: „Jeg har gjort det“, men altid „En“ eller „man“.

Jeg har flere Gange truffet Gustav Wied, der forøvrigt var en god Ven af den snurrige lille Antikvitetshand-

ler. Mellerup blev aldeles rasende, da han opdagede, at Wied havde benyttet ham som Model, og han vilde slet ikke tale med ham mere. Det gode Forhold blev genoprettet og varede lige til Wieds Død i 1914. De gik hver eneste Dag en Tur gennem Byen, og saa kunde Mellerup være ganske umaaelig snaksom.

Det har egentlig altid været mit

Ønske at spille Thummelumsen, som jeg desværre aldrig har set paa Scenen. Men Figuren har interesseret mig, Thummelumsen er jo et rigtigt Menneske, en Fanatiker og Stræber af den anden Verden, brændende af en indre Glød, opfyldt af sin Kamp for at faa Fædrengaarden tilbage. Thummelumsen er kort sagt ingen almindelig Lystspilfigur, og jeg har været meget glad for, at Filmen har givet mig denne Opgave.“

„Lykelige Dine der er ung dejlig og forelsket!“

